

POSTANOWIENIE

Dnia 27 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania Z. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

o wysokość zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 27 kwietnia 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 5 grudnia 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

II. przyznaje adwokatowi T. M. od Skarbu Państwa - Sądowi Apelacyjnego w (...) tytułem wynagrodzenia za reprezentowanie odwołującego się w postępowaniu kasacyjnym z urzędu 1.800 zł (tysiąc osiemset) podwyższone o stawkę podatku od towarów i usług.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 5 grudnia 2019 r. oddalił apelację ubezpieczonego Z. B. od wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 28 marca 2018 r. w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. o wysokość zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne.

Sąd Apelacyjny zauważył, że dążąc do zakwestionowania decyzji organu określających zadłużenie z tytułu należności w zapłacie składek, ubezpieczony musiałby wejść w merytoryczny spór, to jest wskazać, że dane, na które w toku postępowania powoływał się organ rentowy, są błędne. Tymczasem w toku procesu

odwołujący był zasadniczo bierny. Poza kwestionowaniem prawidłowości ustaleń ZUS nie podejmował inicjatywy przedstawienia własnego, merytorycznego stanowiska. Ubezpieczony wskazywał, że opłacał składki na ubezpieczenia, jednak na tę okoliczność nie przedłożył żadnych dowodów. Z przedłożonego pisma uzyskanego z Poczty Polskiej wynika, że upłynął okres archiwizowania dokumentów potwierdzających wpłaty. Ubezpieczony nie dysponował żadnymi dowodami potwierdzającymi opłacenie składek na ubezpieczenia społeczne. Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy prawidłowo zinterpretował reguły zawarte w art. 24 ust. 5f ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i słusznie wskazał, że w przypadku wydania przez Zakład decyzji ustalającej obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia, jak również w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna. Zawiadomienie o wszczęciu postępowania zostało odebrane przez ubezpieczonego w dniu 12 stycznia 2016 r. Zaskarżona decyzja swym zakresem obejmuje natomiast należności za okres od lutego 2010 r. do listopada 2015 r. z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, za okres od lutego 2010 r. do stycznia 2016 r. z tytułu składek na ubezpieczenia zdrowotne, za okres od kwietnia 2009 r. do listopada 2015 r. za Fundusz Pracy. Termin przedawnienia należności za okres przypadający na lata 2009 - 2011 r. od dnia 1 stycznia 2012 r. wynosił 5 lat. Wobec czego termin przedawnienia tych należności upływałby 1 stycznia 2017 r.; a zatem już po dacie wszczęcia przez organ rentowy postępowania. Składki za ten okres wobec powyższego nie uległy przedawnieniu. Natomiast skoro składka za styczeń 2012 r. najpóźniej powinna być opłacona w dniu 10 lutego 2012 r., licząc 5 letni termin przedawnienia od tej daty, Sąd pierwszej instancji prawidłowo wskazał, że składka ta przedawniłaby się z dniem 11 lutego 2017 r., a zatem również już po wszczęciu przez organ rentowy postępowania i doręczenia o nim zawiadomienia Z. B.. Co więcej, decyzja stwierdzająca, że Z. B. jest dłużnikiem ZUS z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia zdrowotne oraz Fundusz Pracy została

wydana 17 marca 2016 r., a zatem przed upływem terminu przedawnienia należności objętych zakresem tej decyzji.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu prawa materialnego poprzez jego błędną wykładnię i w efekcie niewłaściwe zastosowanie: art. 24 ust. 4 w zw. art. 24 ust. 5f w zw. z art. 123 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 180 k.p.a. w zw. z art. 107 k.p.a., art. 7 Konstytucji RP, a także na naruszeniu przepisów postępowania w sposób, które miało istotny wpływ na wynik sprawy: art. 233 § 1 k.p.c. w zw. art. 382 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c. i art. 378 § 1 k.p.c., art. 217 § 1 k.p.c. (w brzmieniu aktualnym w dacie rozpoznania apelacji) w zw. z art. 227 k.p.c. oraz art. 472 k.p.c., art. 467 § 4 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 167 k.p.c. i art. 164 k.p.c.

Zdaniem skarżącego skarga kasacyjna zasługuje na przyjęcie jej do rozpoznania, albowiem w sprawie istnieje istotne zagadnienie prawne bazujące na konieczności wyjaśnienia, czy decyzja ustalająca wysokość zaległych składek, wydana bez wskazania w jej treści podstawy prawnej i faktycznej, a następnie zwrócona zgodnie z art. 467 § 4 pkt 1 k.p.c. do uzupełnienia Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych i nie uzupełniona w wyznaczonym przez Sąd terminie, w istocie przerywa bieg przedawnienia, ewentualnie zawiesza go do czasu uprawomocnienia się decyzji. Jednocześnie, czy decyzja wydana bez takiej podstawy faktycznej i prawnej wywołuje skutki w sferze materialnoprawnej, w szczególności prowadzi do przerwania biegu przedawnienia alternatywnie jego zawieszenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Jeżeli skarżący wskazuje na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to powinien zagadnienie to przedstawić z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało, przytoczyć argumenty prawne prowadzące do rozbieżnych ocen prawnych, a także wykazać, że jest to zagadnienie, którego rozwiązanie jest istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2016 r., II CSK 382/15, LEX nr 2090999). Sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinno przybrać postać porównywalną z formułowaniem zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości, o którym stanowi na przykład art. 390 § 1 k.p.c. Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie - wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Ponadto skarżący ma obowiązek nie tylko sformułować samo zagadnienie, ale także - w uzasadnieniu wniosku - przedstawić odpowiednią jurydyczną argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez Sąd drugiej instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2018 r., I UK 252/17, LEX nr 2533238). W celu spełnienia przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nie wystarczy samo sformułowanie pytania do Sądu Najwyższego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2018 r., II CSK 12/18, LEX nr 2499783).

Wskazać należy, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Ustawodawca nieprzypadkowo konstruując wymagania skargi kasacyjnej wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie (§ 1 pkt 2) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego

uzasadnienie (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2016 r., I PK 59/16, LEX nr 2160130). W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko, zgodnie z którym wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2016 r., I PK 59/16, LEX nr 2160130; z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16, LEX nr 2009500; z dnia 26 lutego 2016 r., V CSK 518/15, LEX nr 2015640; z dnia 24 września 2015 r., II PK 27/15, LEX nr 2019527). Zauważyć należy, że w skardze kasacyjnej brak jest odrębnego uzasadnienia wskazanej podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 102 k.p.c.